

Οι σύγχρονοι ανισόρροποι ήρωες

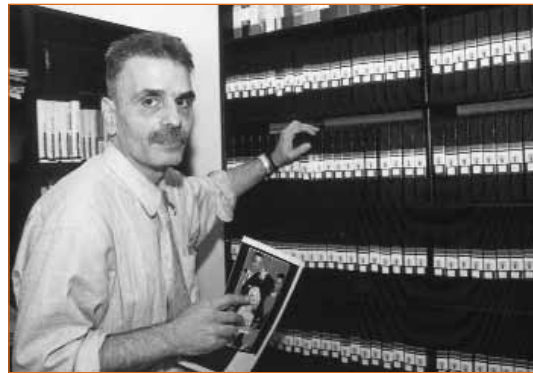
του **Αλέξη Ν. Δερμετζόγλου**
Κριτικού κινηματογράφου
Ιατρού Μικροβιολόγου
alex_derm@freemail.gr

Φαίνεται πως στις προηγμένες κοινωνίες με την αύξηση του ορίου ηλικίας πέραν των 80 το πρόβλημα είναι σαφές. Η ιατρική και η γηριατρική έχουν κάνει μεγάλες προόδους, αλλά τα προβλήματα των γερόντων υπάρχουν. Από τις γεροντικές άνοιες καταλήγουμε στο Αλτσχάϊμερ, από τις ψυχώσεις της ηλικίας και τα καταθλιπτικά σύνδρομα σε πολύ πιο απλά πράγματα. Αδυναμία λειτουργικότητας των άκρων, ρευματικές παθήσεις, τα συνηθισμένα γεροντικά κατάγματα της τρίτης ηλικίας, για να μη λάβω υπόψη τα εγκεφαλικά. Πολλοί συνάνθρωποί μας περασμένης ηλικίας βρίσκονται για χρόνια σε κατάκλιση στο κρεβάτι, τυρανιούνται, παλεύουν, αγωνιούν και πολλές φορές εκλιπαρούν για μια ευθανασία.

Όπως γράψαμε και στο προηγούμενο τεύχος σχετικά με το φιλμ του Αλεχάντρο Αμεναμπάρ («**Η θάλασσα μέσα μου**»), το θέμα της ευθανασίας αρχίζει και προβληματίζει πολύ το σινεμά, ίσως επειδή παίρνει ερεθίσματα απ' αυτά τα περιστατικά αλλά και πολλά άλλα.

Δεν είναι τυχαίο πως η ταινία που κέρδισε τα Όσκαρ («**Million dollar baby**») ασχολείται και αυτή με το θέμα της ευθανασίας. Εδώ ο Κλιντ Ίστγουντ τη διαχειρίζεται «σκοτώνοντας» τη Χίλαρι Σουάνκ που εξαιτίας βαρύτατου εγκεφαλικού τραύματος στην πυγμαχία είναι τελικά μη λειτουργική, κατάκοιτη, ακίνητη. Απλά σκέφτεται και μιλάει.

Φαίνεται, λοιπόν, πως το σινεμά στρέφεται συνεχώς σ' ένα ιατρικό θεολογικό και

ηθικό δίλημμα που καίει στις ημέρες μας. Ο πρόωρος τερματισμός της ζωής του ατόμου που υποφέρει τι είναι; Το ερώτημα δεν έχει απαντηθεί. Έτσι όσο περνούν τα χρόνια φαίνεται πως η έβδομη τέχνη θα ασχολείται με θέματα που προκύπτουν ιδίως από τον χρόνο εκφυλισμού του πολιτισμού της κοινωνίας της αφθονίας.

Έτσι, λοιπόν, βασικό θέμα θα καταλαμβάνει η αναζήτηση ποιότητας ζωής της τρίτης ηλικίας και παράλληλα η κάλυψη της μοναξιάς που τη χαρακτηρίζει.

Ωστόσο, όσο κι αν αγωνιούμε για τους πατέρες ή τους παππούδες μας, θα πρέπει αξιολογικά να σταθούμε στα τέκνα μας.

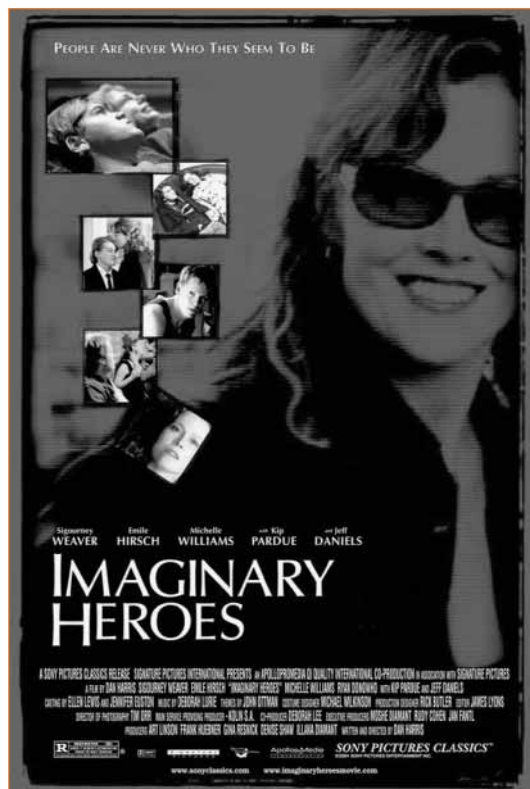
Η έβδομη τέχνη περιστρέφεται συνεχώς και γύρω από τα προβλήματα των νέων που εμφανίζουν πλέον παράδοξα και σημαντικά, ασυνήθιστα ποσοστά κατάθλιψης. Ο Λάρι Κλαρκ το έδειξε πολύ καλά στη γνωστή κινηματογραφική

τριλογία του, σημειώνοντας όχι μόνον τον φόβο του Aids, αλλά και αυτοκτονίες από αδιέξοδα, μελαγχολίες και καταθλίψεις.

Μια ευαίσθητη αμερικανική ταινία του φετινού καλοκαιριού, τα «**Οικογενειακά μυστικά**» με όμορφο ξένο τίτλο «**Imaginary heroes**», καλύπτει τα τρομερά προβλήματα επικοινωνίας των νέων παιδιών και των εφήβων με τους μεγαλύτερους. Στην προκειμένη ταινία ο γιος μιας αμερικανικής οικογένειας αυτοκτονεί, ενώ ο άλλος πέφτει σε μια κατάσταση ατονίας, απραξίας, δυσκολίας προσαρμογής. Δυσκολεύεται να λειτουργήσει, να σκεφθεί, να επικοινωνήσει. Η κατάσταση του μπορεί να χαρακτηριστεί ως βαρύτερα καταθλιπτική και βέβαια, όπως αποδεικνύεται αργότερα, για όλα φταίει η λαθεμένη οικογενειακή δομή.

Όταν η μητέρα (Σιγκούνρεϊ Γουίβερ) αποφασίζει να τους εξομολογηθεί τις σάπιες δομές της σχέσης της με τον σύζυγο, τότε όλα ξεμπλοκάρουν. Κατά κάποιο τρόπο έχουμε μια λαϊκή ψυχαναλυτική διαδικασία (τι άλλο είναι η εξομολόγηση;).

Δίπλα στον κατακερματισμένο άνθρωπο

Γενικά το αμερικανικό σινεμά ειδικά φέτος κάνει συνεχώς αναφορές σε προβλήματα νέων παιδιών. Οι μυθοπλασίες θα μπορούσαν πρωτογενώς να θεωρηθούν μελοδράματα, αλλά κατά βάση εκφράζονται μέσω συμβολισμών, υπαινικσόμενες δηλαδή πως κάπου έχει πληγεί το κεντρικό, νευρικό σύστημα, δηλαδή ο ανθρώπινος πύργος ελέγχου.

Στο «**Garden State**», που θα μπορούσε να θεωρηθεί μια σύγχρονη προσαρμογή του «**Πρωτόρη**», παρατηρούμε πως η νεαρή και έξυπνη κοπέλα (την παίζει εξαιρετικά η Νάταλι Πόρτμαν) πάσχει από επιληψία. Κάτι λέει αυτός ο συμβολισμός. Στο «**Υ.Γ. Σ' αγαπώ**» το επίπεδο ανάλυσης είναι διπλό. Ο νέος μπλέκεται με μια σαραντάρρα και στηρίζεται πάνω της. Δεν είναι μόνον η δυνατή σεξουαλική ένωση αλλά και η εξάρτηση από τη «μητέρα». Όσο για τη γυναίκα, το ότι συνδέεται μ' ένα νεαρό άτομο τουλάχιστον 15 χρόνια μικρότερό της δεν είναι μόνον δείγμα ανωριμότητας αλλά και μια φανταστική εκδοχή της χαμένης νιότης (πιστεύει π.χ. πως ο νεαρός είναι μετεμψύχωση του χαμένου εφηβικού φίλου της).

Όλα αυτά καταγράφουν μια κοινωνία αθονίας που αυτοδιαβρώνεται και ζει μέσα στα φαντάσματα και τις ανασφάλειές της.

Όλα αυτά δείχνουν πως ό,τι έγραφα σε περασμένα σημειώματα ισχύει. Δηλαδή το σινεμά ολοένα και θα προσεγγίζει εύθραυστους, ανασφαλείς, ανισόρροπους ήρωες με όρους ψυχολογικούς, ψυχαναλυτικούς. Εμείς το καταλαβαίνουμε, αλλά έχουμε μια και μοναδική απαίτηση. Να το κάνει όχι απλοϊκά αλλά με τον καλύτερο τρόπο, τον πιο επιστημονικό, τον πιο ιατρικό και έγκυρο.

Ας πούμε, με τον τρόπο που έγινε στη γαλλική ταινία του Φρεντερίκ Φοντέν «**Η γυναίκα του Ζιλ**», μια εκπληκτική ανατομία της ψυχοπαθολογίας του έγγαμου βίου. Φυσικά όταν μιλάμε για τέτοιες περιπτώσεις η ένδειξη δείχνει Μπέργκμαν. Και τώρα σε επανέκδοση βλέπουμε σε λίγες εβδομάδες (ήδη στην Αθήνα προβλήθηκε) το συνταρακτικό ψυχολογικό μελόδραμα «**Μέσα από**

τον σπασμένο καθρέφτη» με μυθοπλασία ξεκάθαρη και ψυχιατρική αλλά και εξαιρετική διεισδυτική ανάλυση.

Σύμφωνα μ' αυτές θέλουμε και το υπόλοιπο σινεμά που στέκεται δίπλα στον θλιμμένο, κατακερματισμένο άνθρωπο. Αφού δεν μπορούμε να αλλάξουμε την κοινωνία, ας ζητήσουμε πιο καλό και ουσιαστικό σινεμά.